

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40.

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA.
Strada Zrinyi N-rul I/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Roma, Viena, Budapesta.

Trei deziluzii.

Una din „tradițiunile” politice noastre, la care țineam mult, era și aceea, că de obicei așteptam mântuirea mai mult dela alții sau dela împrejurări, decât dela noi înșine, pe când Bulgarii, Sârbii, Grecii, popoare mai mărunte, cari toate la un loc nu fac cât întreg neamul românesc, au sfidat întreaga Europă prin îndrăzneala lor tinerească, care, ce-i drept, mai ales în timpul din urmă a ajuns cam prea megalomană, și ne-au dovedit că în politică mai mult ca ori-unde se adevărește vorba înțelepților noștri: „Obraznicul mânăncă praznicul”. Pentru aceasta cel mai intuitiv exemplu ar fi Grecii, cari făcând multă larmă și reclamă își văd întrupat aproape întreg idealul lor național, pe când nouă ne e dat să luptăm din greu pentru fiecare școală românească, pe care trebuie s'o susținem din banii noștri, afară de birurile pe cari le trimitem la Budapesta și cari alcătuiesc „budgetul național” unguresc, despre care nu de mult vorbea contele Zichy. Și astfel vedem, că acei mai mici și mai puțin inteligenți ne-au întrecut cu mult, pe când noi încă lungă vreme vom sângera de ranele grozave ce ni le pricinuesc dușmanii.

Până mai ieri o scumpă nădejde a noastră era Roma, dacă nu că ne scăpa cu totul de dușmani, cel puțin, că ne va fi un sprijin în lupta noastră, ce-o ducem pentru biruința culturii latine pe aceste plaiuri frumoase năpădite de buruiana exotică a maghiarismului aziatic. Cei dintâi mari dascăli ai neamului

nostru în Roma și-au câștigat cunoștințele bogate, credința fermă în viitorul neamului care a fost hrana suflutească a multor generații. Dar la aceasta s'a și mărginit toată influența reinviitoare a Romei, — astăzi Români nu mai pot vedea Roma strămoșilor noștri, fiindcă o întunecă Hajdudorogul urmașului sfântului Petru. Inaintașii noștri au dat dovadă de curaj și înălțare suflutească, când au făcut unirea, părăsind credința, — care de bunăseamă că le era tot atât de scumpă, ca celor de azi Vaticanul, — pentru a ne putea împărtăși de hrana binefăcătoare a unei culturi naționale. Și am ajuns să vedem că pecețile mitropolitului Athanasie, de mult nu ne mai pot păstra intactă cultura și ființa noastră națională. Cei ce credeau într'o Romă, care ne-ar putea ajuta pe noi, ca *Români* au suferit o desamăgire amară, căci biserica latină e cel mai cosmopolit sistem de stat din câte există pe pământ și dacă acumă noi am pleca de aici și ar veni niște Afghani catolici, cari ar primi să audă slujbă grecească și predică ungurească, sunt sigur că în Vatican nime n'ar plânge o lacrimă pe urma noastră.

O și mai înrădăcinată tradițiune ne lega de Viena. Zeci de ani aceasta a fost singurul nostru punct de program politic, care într'adevăr a fost împlinit cu multă conștiințiozitate. Dar și Viena nu se sinchisește de durerile noastre, deși odată de bunăseamă că-i va părea rău. Când contele Apponyi a prezentat spre sancționare vestitul său proiect de lege i-s'a răspuns în chiar Burgul dela Viena: „*Sper că de aci încolo maghiarizarea va merge cu pași mai repezi.*” Cuvintele aceste cred că ne arată destul de clar, la ce ne pu-

tem aștepta din partea Vienei, pe care atâta vreme am încununat-o cu o aureolă atât de puțin meritată, și vor trebui așezate ca motto în fruntea viitoarei istorii a Românilor ardeleni. Guvernului îi trebuie soldații noștri și îi trebuie banii noștri, — și dacă în schimb nu binevoiește a ne împlini nici cele mai juste și mai moderate cereri ale noastre, atunci în ceasul suprem nu ne va rămâne decât să facem și noi o grevă, care ar putea ajunge cu mult mai periculoasă ca aceea a socialiștilor!

Ar rămâne deci să ne afirmăm la Budapesta. În comisia reformei electorale toți reacționarii și „liberalii”, țin să accentueze că „hegheonia” și „supremația” maghiarimei trebuie salvată cu orice preț. Și pentru a întări această afirmare s'a și înființat garda parlamentară pentru deputații... renitenți și jandarmeria de rezervă pentru poporul, care nu va fi mai puțin indignat. Oamenii aceștia încunjurați de baionete de bunăseamă că n'au vreme să ne asculte. Să nu uităm însă, că ei umblând după fantasma „ideii” de stat unitar maghiar, și-au pierdut acumă de mult simțul realității și al adevăratelor interese ale poporului, că temelia acestui edificiu atât de pompos pe afară de mult nu mai e atât de solidă cum se crede, și că pentru a-l dărâma cu totul nu ne trebuie decât — urmând exemplul Polonilor din Rusia și Germania — o organizație economică cât de întinsă și solidă și o organizație politică și culturală cât de exclusivistă, extremă și bine disciplinată. Să părăsim idolii și tradițiunile învechite, căci mântuirea o putem afla numai și numai în noi în munca noastră și în tăria sufletelor noastre. I. T. Lais.

Cronică din Paris.

Gustul sportiv în Franța și în Ardeal. — Rămășițele lui Napoleon II. — Artiștii dramatici sunt ei niște creatori? — Procesul bandei tragice.

Paris, 14 Februarie.

Aseară, în mijlocul unui public enorm și a unui entuziasm de nedescris, Carpentier, tânărul, elegantul și prodigiosul șampion de box al Franței, l'a învins, la al doilea „rund” și într'un mod fulgerător pe Bandsman Rice, redutabilul șampion englez. Așa că, Carpentier, acest fenomen de combativitate, de rezistență și de știință a câștigat titlul de șampion al Europei. El nu are decât 18 ani.

Cred potrivit să amintesc cu acest prilej că urmăresc cu o mulțumire nespūsă simptomele de reinviere sportivă din Ardealul Dvoastră. „Românul” aduce un serviciu enorm Românilor din Ungaria, stimulând din răspuseri această frumoasă ardoare. În Franța reinvierea gustului athletic datează numai de puțini ani; și roadele pe cari el le-a dat până acum sunt minunate.

Să ne ocupăm azi de sportul boxului în particular, de această „nobilă știință a apărării” cum o numește Maeterlinck. Maeștrii tuturor în această privință sunt americanii. Franța nu cultivă boxul decât de puțini ani. Și vedeți la ce re-

zultate admirabile a ajuns, clasându-se azi imediat după atletica Americii.

Gustul boxului este de un timp incoace o frenezie în Franța. Școlile de box se înalță pretutindeni, în fiecare seară ringurile sunt pline de lume; și nu e om tânăr și viguros care să nu-și aibă acasă un „punching ball” și două perechi de mănuși. S'au scris și se scriu atâtea întru proslăvirea acestui sport. Și adevărul este că nu cunosc activitate mai sănătoasă pentru trup și pentru suflet. Boxul pune în mișcare toți mușchii noștri, el face ochiul ager, antrenează corpul, ne obișnuiește cu primejdia și ne face chiar s'o iubim.

Vorbesc din experiență. De șase luni de zile urmez, de trei ori pe săptămână, un curs de box. Ei bine, nu mă mai recunosc. De când boxe respir mai cu plăcere, mă mișc mai cu ușurință, simt că energia fizică crește în fiecare zi. De unde la început mă intorceam acasă descurajat și cam... bolnav de swingurile cari-mi clătinau capul și-mi sdruncinau trupul, astăzi nu numai că aproape nu le simt, dar le și doresc. Boxul este școală de inițiativă fizică și suflutească prin excelență. El ne învață și să fim perseveranți.

Sporturile în general sunt mai mult decât atât; ele ne ajută în gradul cel mai înalt să cultivăm în suflete flacăra naționalismului activ. Și într'adevăr, ce este patriotismul? Este el numai o comunitate de amintiri, de limbă și de apucături? Firește că nu: el este mai întâi de

toate o solidaritate de aspirațiuni. Un neam, cu cât are el mai mult prilejul de a manifesta în comun aceste aspirațiuni, cu atât mai tare se va desvolta trăinicia lui națională. Într'un concurs sportiv reprezentantul unui popor atrage toate urările, toată mândria, toată dorința de a triumfa a compatrioților săi. În momentele acele el devine în ochii lor un simbol viu al patriotismului. Să înmulțim dar ocaziunile de-a ne simți solidari în aspirațiunile noastre. Sporturile ne pot da nenumărate prilejuri de acest fel. Vedeți ce se întâmplă în Boemia cu congresele lor de gimnastică, sub cari se ascund de fapt aspirațiunile lor naționale.

Trăim într'o epocă în care cultura fizică este foarte mult prețuită, și cu dreptate. În Franța, observ în această direcție rezultate magifice. De ce ar neglija sporturile Români din Ungaria, acest popor așa de sănătos și de robust din toate punctele de vedere? Ar fi păcat, într'adevăr, să se lase neîntrebuințate energiile latente cari nu așteaptă decât să isbucnească la cel dintâi semnal!

— Publicistul francez d. Charles Faure-Biguet a început o campanie, la care voiește să-i facă părtași pe toți compatrioții dsale. Confratele nostru ar dori ca rămășițele ducelui de Reichstadt, nefericitul Napoleon II să fie aduse în Franța, unde să se odihnească la un loc cu acelea ale marelui cezar, părintele său.

Ideea e frumoasă. Se va realiza ea vre-odată? De când doarme în cavoul din biserica sf. Ste-

Contele Ștefan Tisza și Români. Citim în corespondența guvernamentală *Keleti Értésítő* următorul comunicat:

Schimbul de idei, care s'a început, la inițiativa contelui Ștefan Tisza, către sfârșitul anului trecut, cu unii din membrii clubului național român, s'a continuat în zilele din urmă. Acei membri ai partidului național român, cari au participat în acest schimb de idei, au avut în timpul din urmă mai multe constatări cu membrii comitetului executiv al partidului, iar Joi i-au făcut contelui Ștefan Tisza o nouă vizită, continuând cu el discuțiunea în chestiune. Acest schimb de idei e, prin chiar natura chestiunii, lipsit de ori ce caracter oficial, după ce străduințele contelui Ștefan Tisza au ca obiectiv numai pregătirea terenului pentru deslegarea problemelor culturale, economice, bisericesti și de ordin administrativ, pe cari partidul național român le consideră ca neîndreptățind pe Români. Năzuința contelui Tisza, de-a îndupleca pe Români să continue o politică de așa fel, ca să poată fi prinsă în cadrele partidelor din parlament, a întâmpinat rezistență din partea partidului național român, după ce Români nu vor să renunțe la organizația lor pe temelii naționale și nici la validitatea lor în acest sens, precum nu renunță nici la libertatea propagandei reclamate de acest scop; totuși cercurile românești văd cu ochi buni împrejurarea, că președintele camerei a inițiat tratativele în această direcție cu partidul național, — o împrejurare aceasta, grație căreia se va ajunge, dacă nu la mai mult, la clarificarea definitivă a acestei grele probleme — desigur.

Acest comunicat trebuie primit cu rezervele cuvenite atât de noi, cât și de lumea românească. În curând cititorii noștri vor primi lămuriri depline asupra întregii chestiuni, — până atunci însă prestigiul demersurilor ce s'au făcut reclamă o atitudine expectativă dela toți aderenții partidului nostru.

Situația guvernului ungar. Lui „*Neues Wiener Tagblatt*” i se anunță următoarele despre situația cabinetului Lukács: În zilele din urmă în Viena și în Budapesta se răspândise șovonul că în curând va avea loc în Ungaria o schimbare de sistem ori o schimbare de guvern. Toate cercurile competente declară în forma cea mai hotărâtă, că o schimbare de guvern în timpul mai apropiat nu va avea loc și că la aceasta nimeni nu se gândeste. În luna viitoare cabinetul Lukács va rezolvi în plenul comisiei reforma electorală, apoi se va începe sesiunea delegațională în Viena. Programul acestei sesiuni delegaționale va fi stabilit mai târziu. Iar, câtă vreme aceste chestii sunt încă nerezolvite, nici o schimbare nu va putea să urmeze.

fan, alături de arhiducii blonzi, fiul lui Napoleon cel Mare nu a fost încă obiectul unei asemenea cereri. Pe vremea atotputerniciei lui Napoleon III, ea ar fi putut fi executată. Azi nu-mi inchipuiesc așa ceva.

Dar faptul campaniei dlui Charles Faure-Biguet este în sine foarte simptomatic. Era o vreme — între 1870—1890 — când Francezii, printr'unul din acele capricii bizare cum au unenori, făceau paradă de indiferență și de mânie față de memoria lui Napoleon I. Volumele cari s'au scris în acel restimp, și în care existența cezarului era calificată de nefastă și personalitatea lui de sanguinară, încă nu se puteau număra. Nu era socialist, nu era poetas ori scriitoras care să nu dea amintirii marelui cuceritor proverbiala lovitură de copită. Dar ce puteau ei face împotriva memoriei acestui om fenomenal, memorie mai tare decât granitul în care-i sunt închise osemintele?

Astăzi, Francezii s'au cumintit și în această privință. Ei își dau seama cât de stupid e să dea cu piciorul în gloriile lor cele mai mari. Geniul împăratului providențial este din nou recunoscut. Deaceia campania dlui Faure-Bignet are în Franța un răsunset așa de simpatie. E curios să observăm că mai puțin efect a făcut în vremuri piesa „*L'Aiglon*” a lui Edmond Rostand — probabil fiindcă spiritul public era mai puțin pregătit ca acum.

Aducerea în Franța a cenușei lui Napoleon II îmi pare totuși așa de puțin probabilă! Debi-

O minciună. Ziarele guvernamentale anunță că deputatul kossuthist al Lovrinului (circumscripție locuită în parte covârșitoare de șvabi și români) *Baross János*, ar fi primit dela alegătorii săi o somație, iscălită de 1300 de inși, — ca să intervie în firul discuției din comisia electorală a parlamentului și să zădărnicească ori ce afirmare a radicalismului în reforma electorală. Și spun ziarurile din chestiune că între cele vre-o 1300 de iscălituri sunt multe românești și „pangermane”, — un semn „acesta, imbucurător — al vremii.

Știam că circumscripția Lovrinului e una din cele mai redeşteptate în Bănat și ne-a surprins această afirmație a ziarelor ungurești. Curînd, însă, ne-am convins că știrea presei guvernamentale nu e decât una din multele minciuni menite să facă simulacrul unei opinii publice favorabile guvernului. În adevăr — după cum auzim dela oameni vrednici de toată încrederea — proiectul electoral al lui Lukács a revoltat adânc populația germană din circumscripția Lovrinului și deputatul Baross, a primit o somație tocmai de înțeles contrar, de-a interveni pentru retragerea mizerabilului proiect.

În jurul demisiei comandantului marinei. Ziarul „*Neue Freie Presse*” scrie din sursă bineinformată că actualul comandant al marinei, amiralul conte Rudolf Montecuccoli în nici un caz nu se va abate dela ferma sa hotărâre, luată de mult de-a-și da demisia cu prilejul, că va împlini vârsta de 70 de ani. Contele Montecuccoli e unul dintre eroii dela Lissa ai marinei austro-ungare, cari luaseră parte în războiul din 1859 purtat contra Franței. Se mai afirmă, că în scurt timp acestei demisii îi va urma și demisia vice-amiralului Alois de Kusti, actualul locțiitor al șefului secțiunii de marină.

Un fost deputat guvernamental despre proiectul de reformă electorală al guvernului. Deputatul Alex. Erdélyi i jun., ieșit din partidul guvernamental din cauza proiectului de reformă electorală al guvernului, publică în „*Österreichische Rundschau*” un lung articol în care critică în mod amănunțit acest proiect. Cel mai mare defect al proiectului — spune numitul deputat — este, că din punctul de vedere al moralei politice el e mult mai primejdios decât cum a fost vechea lege, care creiașe, după cum se știe, școala abuzurilor electorale. Proiectul guvernului termină articolul, primejdiu este atât interesele dinastice, cât și interesele poporului. Apoi, el nici nu apropie de rezolvire această chestie, care turbură viața noastră politică, ha nici nu e potrivit măcar să servească ca bază pentru desbaterile de mai departe.

lui vlăstar al marelui stăpânitor va urma poate multă vreme să doarmă somnul de veci în cavoul vestitei catedrale vieneze. Și mi-aduc aminte de versul lui Hugo:

L'Angleterre prit l'Aigle et l'Autriche l'Aiglon.

Pe vultur, Prusul îl are acum în sânul lui. Când îl va avea și pe puilul său?

— Pentru a patra oară până acum marele artist dramatic Mounet-Sully, decanul Comediei Franceze, și-a pus candidatura la Academia de Belle-Arte. Se prevede că nu va fi ales nici de data asta, din pricina tradiției care vrea ca actorii să nu fie admiși în această instituție, considerați fiind ca artiști necreatori.

Mounet-Sully voeste tocmai să suprimă această tradiție, și el reprezintă și persoana sa revendicările tuturor artiștilor dramatici din Franța. Este foarte curios de urmărit polemica între Academia de Belle-Arte și admirabilul actor francez. D. Mounet-Sully a avut cuvinte de-o elocvență caldă în apărarea drepturilor sale și ale colegilor săi. După dsa, artistul dramatic este și el un creator, împrumutând personajilor autorilor dramatici vocea, gestul, atitudinea lor. Dovadă, spune dsa, că acelaș personajiu de dramă sau de comedie, variază după artiștii cari îl inerpotează.

Dar decanul Comediei Franceze are contradicții nu mai puțin judicioși. Artistul dramatic, susțin ei, nu este de fapt decât un subordo-

Chestiunea croată la conferința ambasadurilor? Din Agram se anunță: În cercurile politice de aici a făcut senzație scrisoarea delegatului francez la conferința ambasadurilor din Londra, ambasadurilor Cambon, trimisă fostului deputat, monseniorului Bulic, din Spalato. În această scrisoare ambasadurii franceze comunică prietenului său croat că Franța va protesta la reuniunea ambasadurilor împotriva rolului de apărătoare a autonomiei Albaniei până când în monarhie autonomia Croației e tot suspendată. Comunicarea dlui Cambon de sine înțeles e viu debătută atât în cercurile opoziționiste cât și cele guvernamentale din Croația.

Dar contra suprimării naționalităților în Ungaria, oare aflase-va glas, care să protesteze la reuniunea ambasadurilor din Londra?

Propunerea deputatului Ronay. În ședința de Sâmbătă a comisiei electorale s'a continuat desbaterea în special asupra proiectului electoral. Deputatul Eugen Ronay primind permisiunea și-a înaintat propunerea sa referitor la dreptul electoral pasiv. De sine înțeles, că deputatul Ronay — după cum a și spus-o în vorbirea sa de motivare — voieste să salveze „națiunea” de marele pericol ce o amenință prin venirea în parlament a elementelor nepatriotice, „neserioase” și „nemature”. Acest pericol îl crede deputatul Ronay înlăturat, dacă se va primi propunerea sa, după care fiecare deputat va avea să depună un jurământ de credință față de rege, față de statul ungar și că își va împlini datoria prompt și credincios. Iar pentruca deputații să fie controlați în privința aceasta, să se institue o judecatorie parlamentară care ar avea să decidă asupra următoarelor:

1. Când lipsesc criteriile recerute pentru un deputat. 2. Dacă un deputat refuză depunerea jurământului. 3. Dacă 40 de deputați fac arătare contra unui deputat că nu-și împlineste jurământul. 4. Dacă cel puțin 200 de alegători fac arătare contra deputatului lor că nu-și împlineste datoria de deputat. Acezele nebazate să fie considerate de calomnii și pedepsite în consecință. La desbaterea specială asupra articolelor II și IV referitoare la circumscripții și cercurile de votare, la comisia centrală și la listele alegătorilor, au luat cuvântul mai mulți deputați, propunând mici modificări. După ce s'au primit paragrafi 20—75, cu excepția paragrafilor 25, 26, 47, 53 și 57 comisia s'a ajurnat până Mercuri.

nat. Ceeace numeste el creațiunea sa, nu provine nici din imaginația-i proprie nici din propria-i observațiune. Liniile pe cari trebuie să le urmeze în interpretările lui îi sunt strict indicate de către scriitor. Caracterul unui personajiu de dramă este complex și bine hotărât, el nu variază în fondul său după actorii, cari îl interpretează. La el gesturile mărunte nu sunt nimic; caracterul său e totul. Cuvintele pe cari le are de rostit, acțiunile, pe cari le are de îndeplinit rămân invariabile.

Dupăcum vedeți chestiunea e interesantă. Ea pasionează cercurile artistice și literare de aci. Și acum care dintre actorii sau contradicțiilor lor au dreptate? Greu de hotărât. Recunoaștem că artistul dramatic este un creator subordonat — dar el rămâne totuși un creator. Așa spre pildă, când îl vezi pe Mounet-Sully în marele rol al lui Hamlet opera lui Shakespeare, capătă o nouă însemnătate și o nouă lumină. În acest caz, Mounet-Sully îl complectează pe divinus Wil; el devine un admirabil colaborator al său. Artiștii dramatici când au talent, sunt în definitiv, cei mai prețioși colaboratori ai poezilor mari.

— La Curtea cu jurați a Senei, procesul bandiților tragici se urmează. În fiecare zi ni-e dat să aruncăm o privire nouă în cloaca sufletescă a mizerabililor cari sunt judecați, și ne cutremurăm de groază și de desgust. Niciodată monstruozițiile păcatelor omenești nu ni-a părut

„Victoria”.

Este un nume de mândrie pentru aceste tinuturi și o lozincă în același timp, care ne vrăjește o luminoasă perspectivă în viitor. Bilanțul ce-am publicat în numărul nostru trecut a deșteptat în cele mai largi cercuri românești o rară senzație de plăcere. Ne-am convins iarăși că banca „Victoria” din Arad e cu adevărat un rezervor de nesecate forțe ale vitalității românești în acest străvechiu pământ al nostru; am simțit că în vigoarea ce ne-a reogândit bilanțul pulsează energiile noastre, hărnicia și puterea noastră de muncă.

Voiam să scriem azi mai pe larg despre acest bilanț, ne vedem însă preveniți de-o publicație mai competentă în materie, de „Revista Economică” dela Sibiu, care în numărul ce ne sosește azi scrie la loc de frunte un articol de meritare elogii, pe care îl publicăm la vale în întregime:

Dintre bilanțele băncilor noastre românești de sigur că nici unul — afară de cel al „Albinei” — nu este așteptat din partea publicului mare și a cercurilor financiare cu atât interes ca bilanțul „Victoriei”, acest puternic institut de bani, care an de an devine un razim din ce în ce mai apreciat pentru multe din băncile noastre și o mândrie pentru organizația economică a poporului român din Ungaria. Și de sigur, că interesul cu care e așteptat bilanțul „Victoriei”, de prezent va fi cu atât mai potențat, cu cât în criza financiară a anului trecut băncilor noastre mari, în deosebi însă celor două din fruntea lor le-a revenit o dublă datorie: să se treacă însele, dar — în același timp — să treacă și pe multe alte bănci mai deosebite de ale noastre peste vicisitudinile unor împrejurări financiare, cum nu s’au mai pomenit în ultimele trei decenii.

Ne-am dat încă din vreme samă, că aceasta este o problemă foarte grea pentru băncile chemate a o satisface. Am fost însă convinși că-și vor îndeplini cu succes datoria, ce li-se impunea prin forța împrejurărilor și astăzi avem o deosebită satisfacție a putea constata că nu ne-am înșelat. Bilanțul „Victoriei”, încheiat la 31 Decembrie 1912, e cea mai eclatantă dovadă a credinței noastre sigure. El dovedește, că „Victo-

ria”, din partea ei, a avut acumulată în sine atâta putere de rezistență, încât deși — după informațiunile sigure ce le avem — a ajutat și pe alte institute să treacă prin criza suferită, totuși ea a rămas neclintită în poziția, ce și-o crease. Ba mai mult. Bilanțul ei se prezintă nu numai în aceleași excelente condițiuni în care s’a prezentat și cel precedent, dar arată și anumite momente de progres nădăjduitor, pe care avem datoria a le remarca.

Momentul cel mai de seamă, care merită să fie scos la iveală în bilanțul „Victoriei” este mobilitatea activelor ei. Mai bine de 80% a acestor active sunt pretențiuni mobile ușor de realizat. Și aceasta nu numai în teorie, ci și de fapt, ceea ce a dovedit, credem, cu prisosință în anul trecut. Căci numai având active aievea mobile a putut „Victoria”, fără îngreunarea angajamentelor sale pasive, nu numai să satisfacă îndatoririlor sale față de sine și pentru alții, cari de sigur au fost destule, ci să-și adune chiar și rezerve în bani gata, efecte libere etc. mai multe decât în anul trecut. Bani per cassa, bonurile sale la bănci și efectele libere de orice sarcini reprezintă valori de aproape două milioane, o sumă de care „Victoria” poate dispune în orice moment. Și suntem siguri, că numai situațiunii sale așa de excelente are a se atribui și faptul rar în timpul de față și foarte onorific, că depozitele ce le administrează „Victoria” nu s’au redus, cum s’a întâmplat aceasta la aproape toate băncile mari din provincie și chiar și din capitală. Depozitele i-au rămas neschimbate, o dovadă, că încrederea publicului deponent față de acest institut n’a putut fi cu nimic alterată. În sfârșit tot ca o dovadă a mobilității activelor sale, trebuie amintit și faptul, că „Victoria” — pentru satisfacerea îndatoririlor sale — n’a fost silită să-și urce reescontul de cât cu abia 5% a stării din anul precedent. nici să-și lombardeze efectele și nici să-și ia refugiul la credite de altă natură. În mobilitatea activelor ei e a se căuta deci puterea de rezistență, de care a dat dovadă în anul trecut frunța noastră bancă dela Arad.

Al doilea moment, pe care trebuie să-l remarcăm este soliditatea bilanțului „Victo-

riei”, soliditate care își găsește expresiune în prima linie în raportul foarte favorabil al intereselor anticipate față de cele restante. Faptul acesta trebuie apreciat cu atât mai mult cu cât se știe că anul 1912 a fost și pentru clientela băncilor noastre un an economic foarte rău, în care aceasta — clientela — nu și-a putut regula scadențele cu precizie din trecut. Cu toate acestea „Victoria” păstrează neschimbat raportul favorabil dintre interesele anticipate și restante. Aceste din urmă abia fac ceva peste șase procente a celor dintâi.

Un al treilea moment demn de remarcat în bilanțul „Victoriei”, care-i mărește și mai mult soliditatea sunt rezervele latente, ce am presupus — și nu fără bază — că are acest institut. Aceste rezerve latente i-au făcut cu puțință să supoarte amortizări și diferențe de cursuri de efecte de cca 80.000 cor., fără să se atingă de fondurile ei de rezervă. Fondurile ei de rezervă, pe cari le-a îngrijit cu o adevărată gelozie, trec deja peste două milioane de coroane și împreună cu capitalul societar, o pun în posesiunea unui capital propriu de peste 4 și jum. milioane. Cu astfel de capitaluri proprii și cu o circulație așa de frumoasă, ca aceea pe care o face „Victoria”, nu e mirare dacă — fără să urce aproape de fel venitele brute, — a realizat un profit curat de K 403,216.51, profit, pentru care acționarii ei îi pot fi pururea mulțumitori.

Am mai putea arăta și alte părți distincte ale bilanțului „Victoriei”. Nu o facem. Cele arătate sunt suficiente pentru a demonstra puterea și soliditatea acestui institut și pentru a ne încrede în viitorul său, care e asigurat și pus a fi în mâinile cele mai destoinice, în care a putut fi pus.

Voci de presă franceze în favoarea României.

— Dela corespondentul nostru special. —

Paris, 15 Februarie.

(S) Am arătat, într’un articol precedent, cari sunt cauzele pentru cari majoritatea ziarelor mari parisiene au luat o atitudine puțin bine-voitoare sau chiar ostilă față de România, în actualul conflict româno-bulgar. Unele din marile ziare de tiraj, ca spre exemplu „Le Matin” s’au năpustit cu o adevărată dușmănie asupra României spunând că revendicările ei cu privire la frontiera de sud a Dobrogei sunt un veritabil *santaș*, că Bulgarii vor ști „să isprăvească cu România după ce vor isprăvi cu Turcii”, că România va regreta atitudinea ei și în fine o mulțime de insinuări sau absurdități de felul acesta.

Pe de altă parte aproape întreaga presă naționalistă și monarhistă, în frunte cu organe foarte cetite și apreciate ca „L’Echo de Paris” și „L’Action française” au publicat articole sau entrefile-uri foarte nefavorabile tezei românești și incurajatoare pentru Bulgarii... La un moment dat se părea că presa

mai odioasă. Oamenii ar putea, în anumite cazuri, să ia lecții de blândețe dela vipere și dela tigrii cei feroci.

Și niciodată nu mi-am dat seama ca acum de ravagiile pe cari le pot face în suferințele rău exprimate și tot așa de rău înțelese. Anarhismul, adică nivelarea socială, a avut origina cea mai sfântă și cea mai dulce, căci el a fost formulat mai întâi de toate de divinul Isus, ca o reacțiune a fătărniceii, a intoleranței, a cruzimelor semite. Astăzi, în numele acelorași idei, bandiți ca Sandy, Bonnot și Garnier, săvârșesc fapte monstruoase. Christos ne învață iubirea de oameni, mila, jertfa de sine. Anarhiștii de pe banca de acuzați a Curții cu juri din Paris, nu cunosc decât egoismul, exterminarea omenească și furtul.

Adevărul este că orice idee, fie ea cât de sfântă, se răsfrânge prin temperamentul celui care o primește. Este totuși din cale afară de uluitoare convingerea cu care mizerabilii ban-

diți vorbesc de „dreptul lor”, de „apărarea”, de „viata lor” și de „injustiția socială”!

În fiecare zi se evoacă și se reconstituiesc de către președintele Curții cu jurați a Senei, înfiorătoarele crime comise de acuzați. Ele ne zgudue până în adâncul sufletului nostru. Ele ne umple de groază și de silă. Ele ne fac să ne rușinăm de titlul nostru de oameni... Așadar și noi suntem oameni, adică oameni de ai lui Soudy și Carvouy? Și pesimismul își trimite umbrele-i descurajatoare în duhul nostru.

Din fericire, evenimente triste ca moartea căpitanului Scott ne aduce aminte că fiii oamenilor sunt capabili și de altceva; de eroism și de jertfă de sine. Și aceasta numai înviorează.

C. R. B.

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,

Timișoara-centru, Palatul Dauerbach

Operază și vindecă **bolii de piele și sexuale cu razele Röntgen**. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. **Metode electrice de vindecare**. Massage electrice. **Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.** (Ba 46-60)

Consultațiuni pentru operare și bolii de piele dela 8-9 ore a. m. și dela 2-5 p. m. Celor din provincia cărora es rezază îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate

franceză ne-a abandonat cu desăvârșire și că România nu va mai întâmpina la Paris decât voci ostile...

Săptămânile din urmă însă atitudinea presei franceze s'a schimbat, de odată, foarte mult devenind binevoitoare și, în unele rânduri, chiar binevoitoare față de Români și față de revindicările românești.

Care să fie cauza acestei mari schimbări, destul de neașteptate în atitudinea presei franceze? Întâi să facem constatările.

Ziarele cele mai mari și mai serioase ca: „Le Temps”, organ care stă în legătură cu ministerul de externe francez, „Le Journal des Débats”, ziar eminent politic, foarte apreciat în străinătate și cu multă autoritate în chestiuni de politică externă, „Le Journal” cel mai răspândit ziar francez și chiar și șovinistul „L'Echo de Paris”, organ clerical-naționalist cu simpatii monarhiste pronunțate, au publicat articole foarte binevoitoare pentru România.

O deosebită impresiune a făcut în cercurile românești de aici atitudinea lui „Le Journal des Débats”, considerat ca autoritate în chestiunile politice delicate. Acest ziar a publicat zilele trecute, la loc de frunte, un lung și foarte important articol al dlui Ion Procopiu, directorul ziarului „L'Indépendance roumaine” și președintele Sindicatului ziaristilor din București. Acest articol al meritosului președinte al presei române a avut darul să lămurească perfect presa parisiacă și opinia publică franceză asupra dreptății cauzei românești. D. Ion Procopiu, bazat pe date și pe documente istorice incontestabile, a dovedit clar că revendicările României sunt justificabile din punctul de vedere al politicii internaționale și sunt juste din punctul de vedere românesc deoarece statul român este dator să-și apere frontiera sa dobrogeană, astăzi deschisă unei invazii eventuale, transformând această frontieră din convențională și artificială în naturală.

Cu o mare bogăție de argumentație d. Procopiu a dovedit că cererea României este justă și din punct de vedere istoric, căci există documente autentice cari arată că Mircea cel Mare era stăpânul Silistrei și a malului drept al Dunărei până la mare (Dobrogea). Desvoltând, în ordine istorică, argumentația sa d. Procopiu arată cum am recăștigat, la 1878, Dobrogea, după un război glorios și plin de sacrificii și după ce ni s'a răpit, în mod nedemn și nedrept, provincia neaș românească Basarabia. Autorul articolului arată apoi titlurile României la rectificarea frontierei din sudul Dobrogei, frontieră care este astăzi obiectul unei îngrijorări continue din partea României.

Efectul acestui articol a fost foarte mare. Din el reiese că România nu vine astăzi ca din senin să ceară Silistra și rectificarea frontierei Dobrogei ci se întemeiază pe drepturi istorice și pe convențiuni internaționale cum este cea care a rezultat din congresul dela Berlin din 1878. Apoi cererea României nu este nouă deoarece d. Ionel I. C. Brătianu, când era ministru de externe, o formulase deja într-o notă circulară adresată puterilor europene.

Dacă facem o legătură între vizita dlui Ion Procopiu la Paris și schimbarea aceasta favorabilă față de România în atitudinea presei franceze, trebuie să constatăm neapărat că vizita președintelui presei bucureștene

a avut darul să producă această schimbare neașteptată. Într'adevăr vedem că chiar și marele ziar „Le Temps”, recunoscând puterea și justetea argumentației dlui Procopiu, publică acum articole binevoitoare și destul de juste la adresa României. Exemplul acesta a fost imitat și de alte zăire așa că astăzi se observă o tendință favorabilă României în presa parisiacă, presă care este cetită de întreaga opinie publică din continent.

Să sperăm că acest frumos început în atitudinea binevoitoare a presei franceze față de România va fi urmat de dovezi reale că relațiile între cele două țări s'au mai ameliorat. Ar fi și timpul deoarece statul român se găsește astăzi destul de izolat și are nevoie de voci care să-l încurajeze, cari să recunoască dreptatea cauzei românești. Trebuie să felicităm pe președintele presei bucureștene că a izbutit să obțină la Paris rezultate reale, așa de strălucite! Națiunea întreagă îi va fi recunoscătoare.

Intâmplare din cercul preoției.

Cum își împlinesc preoții noștri datoria.

— Reflexii. —

În nrul 22 al ziarului „Românul” s'a publicat un articol sub titlul „Cum își împlinesc preoții noștri datoria”, semnat cu inițialele D. N. Căci acel articol aș un oarecare străin, ajunge la concluziunea că în Ardeal și țara ungurească preoții noștri ar dormi somnul de moarte și nici pe departe nu-și împlinesc datorițele de conducători ai poporului. În articol se susține și despre învățătorii aceluia lucru, cu toate că din titlul articolului învățătorii sunt lăsați afară.

Autorul articolului pare a fi student în capitala țării noastre — și fiind pe sărbători așa precum spune s'a convins că preoții și învățătorii din Ungaria n'au dat ascultare circulațiilor I. P. S. Sale arhiepiscopului I. Mețianu în ceea ce privește organizarea cursurilor pentru instruirea analfabeților. Se întreabă apoi anonimul, că oare ce să fie cauza acestei indolențe a preoților și a învățătorilor; și imediat constată, că „le lipsește voința și idealul național, — căci timp, har Domnului, au destul pentru a răsfoi foile ungurești cătând după știrile referitoare la ridicarea congruei și a salariilor învățătorescilor. În fine îndrumă pe protopresbiterii să facă cercetare în cauză și cei zelesi să fie remunerați, iar cei lenesi pedepsiți!

Cam aceste sunt ideile anonimului, care ca un dictator condamnă și grațiază pe supușii săi după cum îl taie capul.

Dar să nu i-se ia în nume de rău, căci poate anonimul nostru va fi fost de bună credință că dacă nu-și ridică glasul, autoritățile noastre bisericești n'ar fi știut ce să facă.

Nu voiesc a întinde vorba, ci întreb pe stimabilul anonim: cu ce drept acuză două tagme de oameni, că n'ar lucra nimic pentru luminarea poporului? De unde și-a luat așa informațiuni concrete? Sau poate a inspecționat toate parohiile din metropola noastră și astfel s'a convins despre starea lucrurilor?

Și mai întreb pe anonimul, că oare cine a deșteptat poporul din amorteală și l'a scos din întunec la lumină, dacă nu preoția dimpreună cu dascălimea, cari zilnic stau în contact cu poporul. Iar în ceea ce privește cursurile de analfabeți, deși nu am așa date pozitive, (ca anonimul) totuși pot susține, că acele cursuri s'au ținut în trecut și se țin și azi nu în puține, ci în foarte multe comune, cu deosebire însă — ele — se țin în comunele din comitatul Sibiuului, unde e o adevărată emulare între preoți și învățători. Prin urmare ceea ce susține anonimul D. N. e o acuzație superficială neserioasă.

Ar fi fost poate mai consult dacă studentul nostru în literă sau drepturi ar fi publicat un

articol din domeniul literaturii române sau al dreptului public, căci mai mult folos aducea obștei.

Spring, 18 Februarie 1918.

Preotul I. Crăclun.

În mlaștinile politice ungurești.

Procesul Lukács-Désy.

Arad, 17 Februarie.

Cabinetul ministerial actual al țării noastre, își are cea mai luminoasă oglindă în activitatea ce a desvoltat-o în 1910 pe timpul alegerilor faimoase când — după cum știm — s'au pus în aplicare cele mai odioase, mai nebune arme de corupere și brutalizare a alegătorilor. Atunci s'a călcat în picioare voința națiunilor nemaghiare, cari au cules, în special neamul nostru prin luptele partidului național român, cele mai detestabile înfrângeri. Ministerul lui Lukács ajungând la putere și-a timbrat felul „activității” cu acest pas mișelesc, de violentă nebulă, față de tot ce nu se numește „unguresc”.

Însă furtunoasele ședințe din vara anului trecut au scos la iveală un cap al hidrei care lucrase la vestitele alegeri din 1910. Turburările enorme ale camerei fuseseră asfixiate de glasul deputatului Désy, fost secretar de stat pe timpul coaliției, care în incinta camerei a strigat lui Lukács că a furat din tezaurele țării 4 milioane 800 mii cor. pe seama alegerii. Lukács, simțind greutatea acuzației lui Désy, care acuzație căzuse în cameră ca o bombă, bineștiind că Désy ca secretar de stat a putut cunoaște din fir în păr toate meschinăriile și șurubăriile statului, s'a mulțumit să rămâie resemnat, blamat, crezând că „scornitura” asta a secretarului de stat va trece neobservată pe sub ochii publicului. Lucrurile au luat însă altă întorsătură. Cu ocazia unei adunări la Saskör în Budapesta deputatul Désy Zoltán a spus între altele și următoarele: Lukács László primministrul Ungariei e cel mai mare panamist al Europei! Și nu s'a mulțumit cu atâtea, ci peste câteva zile Désy a dat în vileag toate acuzele sale statornicind absoluta întemeiere a lor. Natural. Lukács văzându-se demascat a doua oară în plină asistență de public, iar a treia oară, mai grav, într'un organ de publicitate, trebuia să iasă din impasul ce și l'a rezervat și să-și apere onoarea și cinstea înaintea lumii. A improcesuat pe Désy.

Senzaționalul proces a început să fie debătut azi în fața unei asistențe din cel mai ales și mai intelectual public al capitalei, cedându-se numai cu bilet abia 70 de locuri, iar biletele s'au putut procura numai pe lângă cea mai mare protecție. Se puteau observa între asistenți politicieni, bărbați de stat, oameni de știință, economiști de renume, directori de bănci etc. Președintele la debaterile procesuale a fost Dr. Balogh György, judecător curial, membrii comisiei de drept Dr. Langer Jenő și Dr. Kállay Miklós, judecători de tribunal. Interesați urmăreau fazele procesului Ullmann Adolf, directorul general al institutului de credit general maghiar, contele Károly Imre, primdirectorul institutului de credit maghiar, deputați și financiari. Lukács însă, care a plecat din Viena dela consfătuirile ministerului comun anume pentru această cauză — nu s'a prezentat.

S'au luat la protocol — la orele 9 dim. s'a început procesul — amănunte privitoare la persoana lui Désy și a martorilor numeroși. Procurorii i-au adus la cunoștință senzul procesului intentat de Lukács: cu ocazia adunării dela Saskör, acesta a fost numit de cel mai mare panamist al Europei, acuză ce n'o poate suferi Lukács, apoi că pe cale ziaristică această acuză a fost din nou susținută. Désy din nou a declarat că întru toate consimte cu cele spuse și publicate — aceasta o face din interes public.

A urmat îndată la cuvânt deputatul Wilhelm Vázsonyi care a făcut geneza cuvântului panama, din punct de vedere juridic și istoric, apoi a făcut următoarele declarații:

Lukács (în 1910) era ministru de finanțe când a început demersuri, sub pretext de diferite afaceri ce are de deslegat, cu Banca maghiară care să-i acorde 4,800.000 cor. — pe cari însă le-a folosit în alegerile electorale. Sub pretext că cu acești bani promovează interesele statului în trei afaceri: adică prelungirea contractului de pomărit, prelungirea contractului de sare, apoi în afacerile comerciale externe și administrative să urce subvențiile, — și în temeiul acestei afirmații a obținut cele 4 milioane 800 mii de coroane, pe cari le-a folosit însă spre scopuri discrete, iar nu spre binele statului! — Vázsonyi a amintit o altă afacere de onoare a lui Lukács avută cu Elek Pál, când a cerut singur juriu de onoare al cărui președinte era să fie contele Iuliu Andrásy. Andrásy însă a declarat că nu se poate preta la discreție, fără să fi văzut documentele amândurora în chestiune, în jocuri frivole și neghioabe politice. La afirmația asta respectivii s'au infriecat și au pretins ca Andrásy la nici un caz să nu figureze ca judecător în acel juriu. Ullman Adolf, Sándor Pál și contele Károlyi încă nu primiseră să figureze ca judecători în juriu, pentru că știau că Lukács e implicat în chestie. — A mai avut alt rol Lukács în timpul tragerii loteriei de clasă — când favorizat de poziția sa de ministru financiar a obținut în folosul societății loteriei de clasă mari averi. — Lukács a scos 90,000 cor. din visteria țării pentru ca să cumpere câteva posesiuni în Zlatna, pe cari le cumpărase cu 100 florini.

Procurorul Séllyesy Barnabás a căutat să limiteze vorbirea lui Vázsonyi. Dar Vázsonyi împreună cu Désy au cerut cu stăruință să se permită cea mai largă discuțiune în dovedirea părților.

Juriul s'a retras spre consfătuirea intimă, după care președintele Balogh a anunțat că continuarea desbaterilor va avea loc mâine dimineață la orele 9.

Scrisoare din Năsăud.

Mișcarea culturală. — Vești bune. — Noul președinte al fondurilor.

Aceeaș așteptare față de viitorul apropiat, ce se pregătește prin evenimentele din patrie și lumea mare, umple sufletul tuturor oamenilor cu tragere de inimă pentru neam și la noi. Nimic nu dovedește mai bine, cât de nepregătiți ne-au găsit aceste evenimente, decât tocmai această așteptare plină de temere și întunecate și caracterizează printr'o nelucrare aproape desnădăjduitoare, pe cele mai multe terene ale vieții noastre naționale. Singură „Asociațiunea” lucrează neîntrerupt spre deșteptarea acestui neam nefericit. La biroul despărțământului nostru sosesc mereu rapoarte îmbucurătoare dela „filiale” (avem în toate comunele!) despre „șezători”, în cari preoții și învățătorii au dat sfaturi folositoare poporului dornic de lumină. D. p. în comuna Rebrîșoara — locul de obârșie al marilor Mureșeni, — aceste „șezători” se țin în fiecare Sâmbătă.

În Năsăud despărțământul a aranjat prelegeri pentru intelectuali. S'au ținut până acum șase. C. Sanjoan a vorbit despre „Neamul românesc în Maramurăș”, I. Boioru despre descoperirea polului sudic, Dr. N. Drăgan despre Sinaia, V. Bichigean; București, Dr. V. Seni: pictorul Grigorescu, V. Motogna despre „Savanți și poezi mari ai Românilor”, — toți profesori ai liceului din localitate. Acești patru din urmă și-au însoțit expunerile cu admirabile proiecțiuni de skiophtikon. Ascultătorii, — mai ales tinerime școlară și puține dame (în ce păraginire a trebuit să zacă această societate, în care atât de greu se deșteaptă interesul față de arta și literatura românească!) s'au depărtat cu o adevărată înălțare sufletească, câștigând convingerea dătoare de mândrie, că neamul nostru cu toate piedecile seculare, ce i-au stat în calea dezvoltării, a avut bărbați — învățați și artiști — cari ar face cinste ori cărui popor civilizată.

În acest carnaval am avut până acum două petreceri împreunate cu producțiuni. Cea dintâi a fost în 25 Ianuarie a. c. Cunoscutul nostru compozitor Augustin Bena, profesor de muzică la liceu, ne-a desfătat cu cântări frumoase și

c'o drăgălașă piesă teatrală jucată de elevele dsale, la pian. A doua a fost aranjată în 1 Febr. de corpul didactic dela școala primară fundațională. Destoinicul învățător A. Hangea ne-a pus în inimire cu plăcute cântări românești, executate în 2 și 3 voci de corul copiilor și fetițelor din această școală-model. Am avut fericirea să aud declamându-se bucăți din măestri ca Coșbuc și Alecsandri cu mult sentiment și c'o dicțiune curată, ce mi-au pricinuit o mulțumire adâncă. Va să zică și azi — între împrejurări atât de grele pentru școala noastră primară — putem face ceva. Fericiti acei ce știu și mai ales volesc să-și împlinească datoria; singuri poate nu-și dau seama ce titlu își câștigă la recunoștința neamului!

Ca un eveniment nu de mică însemnătate în viața culturală a acestui ținut amintesc faptul, că în Ianuarie trecut s'a schimbat conducerea comunității de avere, din care se susțin institutele noastre culturale.

S'a ales pe un nou ciclu de 6 ani „comisiunea administratoare” și președintele fondurilor centrale din districtul Năsăudului. Fostul președinte Dr. Demetriu Ciuta, care a luptat cu multă însuflețire pentru mântuirea fondului de burse — pierdut azi din grația guvernului Maj. Sale — din motive de sănătate n'a mai putut primi acest post onorific, dar mai ales azi cu mare răspundere. A fost ales Dr. Vasile Pahone, avocat în Bistrița. Dumnezeu știe, dacă dlui va avea mai mult noroc întru păstrarea averii agonisite de cătră înaintașii noștri pe preț de sânge, pe care avere guvernele ungurești dela Bánffy incoace se opintesc din răspuțeri să o smulgă din slujba culturii românești, în care au pus-o acei bravi grănitieri.

Noi ne bucurăm mai ales, fiindcă, a reușit la alegere față de omul, de-al cărui nume — cu toată apărarea aderenților săi — e legată demoralizarea și setea de căpățuire, ce-a copleșit sufletele multor fii ai acestui ținut c'un trecut atât de glorios!

A rămas să fericească neamul în comisia de patruzeci a votului universal! Intre astfel de auspicii cu inima strânsă de neliniște așteptăm viitorul, având de-altcum convingerea, că la croirea aceluia *mai mult* va hotări munca noastră conștientă, însuflețită de acel mare ideal, pentru care nici o jertfă nu ne poate părea destul de mare.

Năsăud, în ziua celor „Trei Sfinți”.

Correspondent.

Războiul turco-balcanic. Diferendul româno-bulgar.

Din informațiunile din cercurile autorizate din București și din telegramele primite pe ziua de ieri, se poate afirma că diferendul româno-bulgar a ajuns în ultima fază a tratativelor. Bulgaria, cu toată dorința ei de a trăgăni lucrurile, se vede presată din toate părțile să dea o soluțiune pretențiunei României de a-și forma o graniță strategică spre Dobrogea. După o știre publicată de ziarul „Lokalanzeiger” din Berlin se confirmă faptul intervenției puterilor la Sofia în acest senz. *Dacă intervenția puterilor* — spune citatul ziar — *nu va da rezultatul dorit, atunci România va recurge la mijloace radicale la care guvernul va fi silit să recurgă.* Pe de altă parte guvernul român și-a exprimat cu hotărâre dorința la Sofia ca tratativele să continue acum și în cel mai scurt timp să se obțină un rezultat. Cererea aceasta a României pare că va fi ascultată, în sfârșit de guvernul bulgar.

Din Sofia se anunță în adevăr că ne aflăm în ajunul unui răspuns precis, Bulgaria va da în cursul săptămânei un răspuns negativ sau pozitiv la pretențiunile formulate de guvernul român. Din nefericire din știrile primite din Sofia răspunsul acesta nu va fi favorabil pune

tului de vedere român. În cercurile autorizate bulgare se afirmă că guvernul a rămas tot atât de intransigent în ceea ce privește cererea României de a i se ceda Silistra. El este de părere că nu poate fi cedat nici un oraș din teritoriul bulgar. În asemenea condițiuni se înțelege că tratativele ce se urmează acum nu vor da nici un rezultat satisfăcător pentru România.

În acest din urmă caz urmările se pot ușor prevedea. *România va trebui să recurgă la singura cale ce i-a rămas pentru satisfacerea dreptelor ei cereri. Va face recurs la forțele ei militare pentru ocuparea teritoriului de care are nevoie pentru tragerea unei granițe care să-i garanteze integritatea Dobrogei.* Se înțelege că răspunderea și urmările acestui act nu va cădea asupra României. Guvernul român a făcut tot ce i-a stat în putință să nu ajungă la o astfel de măsură extremă. Atitudinea lui a fost și este încă din cele mai împăciuitoare. Despre această atitudine au cunoștință toate marile puteri, cari au ajuns azi să recunoască ca pe deplin întemeiate cererile României.

Dar, cu tot pesimismul știrilor de mai sus, mai sunt încă speranțe că Bulgarii vor înțelege în ultimul moment, că chiar interesul lor le dictează să schimbe intransigența lor de până acum într'o activitate care să permită României a vedea din partea lor o dorință că vor să trăiască în raporturi de prietenie cu România.

În tot cazul în cursul săptămânei viitoare situația va trebui limpezită într'un fel sau altul.

Tripla alianță îndeamnă pe Bulgaria să satisfacă cererile României.

Berlin, 17 Febr. — Într'o notiță vădit inspirată, ziarul „Lokalanzeiger” publică următoarele: *Din cauza nerăbdăriei foarte explicabile a României cât și din cauza atitudinii șovăitoare a guvernului bulgar, puterile triplei-alianțe împreună cu alte puteri au făcut demersuri la Sofia, dând guvernului bulgar sfatul să fie mai conciliant față de dorințele României. Dacă această intervenție a marilor puteri va rămânea fără rezultat, nu mai încapă îndoială că curentul radical va crește în România și mai curând sau mai târziu se va transmite și asupra unei părți a cabinetului.*

Bulgaria va satisface România.

Sofia, 17 Febr. — Asupra tratativelor ziarul „Bulgaria”, organul partidului lui Daneff, spune următoarele:

„În Bulgaria toată lumea va pricepe că guvernul bulgar a aderat la concesiuni pentru a conserva amicitia pretioasă a României. Poporul bulgar, care e iubitor al păcii, va uita cu timpul concesiunea teritorială deoarece poate aprecia bunele relații. Cesiunea n'ar trebui însă să depășească cadrul unei rectificări de graniță și ar trebui să reprezinte urmarea unui acord amical, căci altminterea ea ar provoca manifestarea unei nemulțumiri din partea poporului bulgar. E de sperat că de ambele părți se va ajunge la ținta dorită, prin concesiuni și compromisuri reciproce.”

Un comunicat al guvernului român.

București, 17 Febr. — „Agenția Română” a transmis ziarelor bucureștene următoarea informație:

În câteva ziare românești și străine au apărut articole comentând un pretins rol răuvoitor jucat de tripla înțelegere în diferendul româno-bulgar. Suntem autorizați să afirmăm din izvor competente, că aceste insinuări, al cărui scop ar fi să creeze un antagonism între tripla alianță și tripla înțelegere cu privire la chestia româno-bulgară, sunt absolut false. Reprezentanții diplomației rusești și franceze la Bucu-

rești au dat din potrivă tot concursul lor ca și cel al triplei alianțe, spre a se ajunge la un acord pacific în diferendul în curs.

Șoticările lui Daneff.

Viena, 17 Febr. — Din cercurile diplomatice se anunță, că plecarea subită a lui Daneff în ajunul reînceperii tratativelor româno-bulgare, a făcut o impresie defavorabilă în cercurile române. Atitudinea lui Daneff se consideră ca incorectă, deși se afirmă că această plecare neașteptată nu e decât o consecință a politicii în târgănare ce a adoptat Bulgaria în cursul acestor tratative. Fapt e că Bulgaria n'a făcut până acum României nici o propunere concretă în chestia rectificării graniței.

Declarațiile dlui Beldiman ministrul României la Berlin.

Berlin, 17 Febr. — D. Beldiman, ministrul român la Berlin a declarat unui ziarist următoarele: Raporturile dintre România și Bulgaria sunt foarte încordate de câteva zile. Majoritatea opiniei publice române e îndârjită din cauza politicii de târgănare a Bulgariei. D. Ghica continuă tratativele, deși nu sunt multe speranțe pentru o soluție satisfăcătoare. În chestia rectificării graniței Dobrogei e interesată nu numai România și Bulgaria, ci întreaga Europa.

D. Beldiman și-a exprimat convingerea că România nu va eși păgubită din această criză. România își va întări pozițiunea la Dunăre și în urma încheierii păcii, importanța României în Orient va spori.

Un articol al dlui D. Negulescu.

Viena, 17 Febr. — În chestia Silistrei ziarul „Neue Freie Presse” publică un articol datorit profesorului universitar *Dimitrie Negulescu*. Articolul e un fel de expunere istorică și diplomatică a chestiei Silistrei din anul 1878 până azi, și spune că pretențiile României asupra acestui oraș sunt cu totul îndreptățite chiar din punctul de vedere al intereselor Europei, apoi încheie:

„O Românie apărută dinspre Bulgaria e o condițiune inexorabilă, atât din punct de vedere al păcii europene, cât mai ales pentru apărarea neutralității teritoriului dela gurile Dunării”.

Puterile vor interveni la Sofia și la București.

Frankfurt, 18 Febr. — „Frankfurter Zeitung” anunță din Berlin:

Din cauza relațiilor încordate dintre România și Bulgaria, puterile au hotărât să facă un demers colectiv la București și Sofia, comunicând celor două țări vecine că toate puterile au interes ca diferendul să fie aplanat pe cale pacifică. Acest demers se va face în cel mai scurt termen.

Guvernul român pare decis să recurgă la alte măsuri, în cazul când nu-și va putea realiza cât mai curând scopul.

O dilemă pentru Austro-Ungaria.

Viena, 17 Febr. — „Die Zeit” publică un articol de fond în care arată că Austro-Ungaria are de ales acum atitudinea ei, în următoarea dilemă, în care sunt cuprinse cele două chestii cari o interesează: Scutari și Silistra. Și anume: Austro-Ungaria a sprijinit pe Bulgari contra Sârbiei, iar acum susține pe Români contra Bulgariei în chestia Silistrei. Din această de pe urmă atitudine e probabil să rezulte o unire a Bulgariei cu Serbia în potruva Austro-Ungariei, și atunci toată osteneala de până acum a acesteia va fi pierdută. Dacă însă Austro-Ungaria va sprijini și de aici înainte pe Bulgari, de astădată în potruva României, aceasta va trece probabil de partea triplei înțelegeri și se va deschide chestia Românilor din Ungaria. Incurcătura aceasta dovedește incapacitatea diplomației austriace, spune „Zeit”.

Relațiunile austro-ruse.

Berlin, 17 Febr. — „Berliner Tagblatt” publică o lungă telegramă primită dela corespondentul din Petersburg în care se spun următoarele asupra misiunii prințului Hohelohe:

Prințul a fost primit cât se poate de amabil la Tarskoe Selo. Cu toate acestea între el și țara s'a observat o mare divergență de păreri — cu prilejul audienței — iar presa oficială vieneză a văzut în aceasta o deziluzie, și din punctul acesta de vedere tonul în care scriu ele este explicabil. Cea mai mare dificultate e chestiunea albaneză și Austro-Ungaria a dat lămuriri amănunțite asupra concesiilor ce poate face în această chestiune în care sunt în joc și interesele ei. Opinia publică rusească consideră acest punct de vedere ca neligitim și declară că la Albania autonomă pot fi încorporate numai provinciile cu populație curat albaneză.

Tot astfel stau lucrurile și cu chestiunea demobilizării. Din convorbirile ce a avut prințul Hohelohe la Petersburg se putea deduce că Rusia ține mai mult la o demobilizare la frontiera sârbească decât la una dela frontiera dinspre Rusia a galiției. În principiu Austro-Ungaria nu s'ar fi opus să-și retragă trupele la o mică distanță dela frontiera Galiției, în cazul când Rusia ar fi dat ea cea dintâi exemplul. Despre o demobilizare la frontiera sârbească însă, Austro-Ungaria nici nu vrea să audă.

Aceste divergențe dovedesc că cercurile politice din Petersburg persistă în menținerea unor condițiuni cu totul contrare punctului de vedere austro-ungar.

În realitate misiunea prințului Hohelohe a avut un singur rezultat favorabil, anume convingerea despre intențiile pașnice ale țării care se gândește la ori ce, numai la război nu. În astfel de împrejurări în numele suveranului său, a putut și prințul Hohelohe să dea asigurări că Austro-Ungaria se gândește la război tot atât de puțin ca și Rusia.

Acesta a fost singurul rezultat pozitiv al misiunii. După concepția cercurilor politice rusești însă, în acest fapt încă rezidă un punct de sprijin pentru un acord de mai târziu.

Se speră că Austro-Ungaria va începe totuși demobilizarea și se va acomoda intereselor slave în Albania, îngăduind că la frontiera ei să se desvolte o Serbie puternică. Aceasta din cauză că nu va putea suporta până la infinit cheltuielile mobilizării și la urmă va trebui să cedeze dorințelor Rusiei.

Pacea europeană amenințată.

Viena, 17 Febr. — Din nou se arată îngrijitorile semne ale agravării situației internaționale, cari pe timpul crizei sârbești ținuse Europa săptămâni de-a rândul în continuă agitație. Știrile semif oficiale despre rezultatul misiunii prințului Hohelohe la Petersburg, nu au contribuit cu nimic la liniștirea opiniei publice, căci în presa vieneză și mai ales în coloanele ziarului „Reihspost” au început din nou atacuri la adresa Rusiei.

Actualmente se fac tratative între cabinetele din Viena și Petersburg în chestia frontierelor Albaniei. Cu prilejul ședinței de ieri a conferinței ambasadorilor, Austro-Ungaria și Rusia și-au precizat punctul lor de vedere, soluția însă nu poate fi așteptată dela consfăturile din Londra, ci dela tratativele directe.

Propunerea franceză de a institui o comisiune pentru delimitarea frontierelor albaneze, are puține șanse de a fi aprobată de Austro-Ungaria și deci de tripla alianță. Monarhia e contra acestei propuneri între altele și pe motivul că ea ar întârzia mult rezolvirea chestiunii. Trimiterea comisiunii și lucrările ei ar necesita vreme îndelungată și actualmente nici nu și-ar putea începe activitatea, căci Albania e ocupată de trupele sârbești, iar de-alungul ei se desfășoară războiul.

La toate acestea se mai adaugă și conflictul româno-bulgar și e mai mult ca sigur că și în această chestiune e amestecată Rusia.

Bulgarii stăpâni pe Bulair.

Paris, 17 Febr. — „Excelsior” anunță că Bulgarii au reputat un mare succes în peninsula Galipoli. După o luptă înverșunată, trupele bulgare au ocupat pozițiunile turce dela Bulair. Simulând o retragere, Bulgarii au atras trupele turce în câmp deschis. Turcii au fost

fugăriți. Flota turcă și greacă a luat parte la această luptă.

Londra, 17 Febr. — „Daily Chronicle” publică următoarea telegramă: După o luptă înverșunată, Bulgarii au ocupat pozițiunile turce dela Bulair. Vasele turce de război au tras din greșeală asupra trupelor turce, cari părăsira fortificațiile în urma unui simulacru de retragere al Bulgarilor. Bulgari au fost sprijiniți de vasele grecești de război. Atacul Bulgarilor s'a sfârșit prin ocuparea pozițiunilor dela Bulair. Enver bey reușise să debarce 2000 soldați la Sarkoi. Fiind atacat de Bulgari, Enver bey numai cu greu a putut să-și reîmbarce trupele. Pe coastele Mării Egee au fost debarcați 13.000 soldați turci.

Armata turcească înaintează victorioasă.

Constantinopol, 17 Febr. — Din Ceatalgea se anunță cu data de ieri: Trupele turcești au înaintat cu 6 klm. peste linia dela Ceatalgea și au ocupat forturile dela Puskaja. Turcii n'au întâmpinat nici o rezistență. În șanțuri zăceau 420 de cadavre bulgare.

Asalt general contra Adrianopolului.

Constantinopol, 17 Febr. — Ieri, Duminecă, armata bulgară asediatoare a întreprins un asalt general contra Adrianopolului, dar fără rezultat.

Cine va fi viitorul suveran al Albaniei?

Praga, 17 Febr. — „Narodni Listy” află din sursă bucureșteană demnă de încredere, că fruntașii albanezi vor să aleagă pe prințul bulgar Kiril ca domnitor al Albaniei și pe urmă acesta să ia în căsătorie pe printesa Elisabeta a României. Realizându-se acest plan, Albania ar ajunge sub protectoratul regelui României și al regelui Bulgariei și tot pe această cale s'ar rezolvi și chestiunea mocedo-românilor.

INFORMAȚIUNI

Arad, 17 Februarie 1913.

Impăcarea Românilor din Cluj. Comisiunea emisă în chestia împăcării intelectualilor din Cluj terminându-și agende, prin aceasta rog pe toți clujenii cărora le zace la inimă desvoltarea prielnică a chestiunilor mari obștești să se prezinte Joi în 20 Februarie c. la orele 5 seara în localitățile societății de lectură română la ședința plenară continuativă. — Invitări la adresa nu se fac. — Cluj, la 16 Februarie 1913. Dr. Ștefan Morariu, avocat.

Pentru aieroplanul Ardealului. D-l Iuliu Albini, notar în Zlatna, a dăruit pentru aieroplanul Vlaicu III. suma de 100 coroane.

În curând se va da seamă publicității și despre alte sume trimise în aceste trei luni din urmă.

Personale. D. Dr. Ioan Mișu întorcându-se din Abbazia a petrecut două zile în Budapesta.

O nouă foaie românească. Primum numărul prim al foii „Românul Târnăvean”, foaie — lunară, pusă în slujba intereselor românilor de pe Târnave. Viață bună!

Balul din Beiuș. Balul, îndatinat anual, al casinei române din Beiuș, se va ținea anul acesta la 1 Martie n. în sala cea mare a ospătăriei opidane. Costumele naționale sunt bine văzute. Suntem informați că va lua parte și numărul public bihorean.

Indemnăm și din parte-ne să-și dea și Români beiușeni tributul pentru răușită.

Pentru fondul ziaristilor a dăruit d. Dorift Șuteu cand. de preot din Cașva ca răscumpărare a anunțurilor de logodna dsale cu dsoara Irina Baciu din Sânbenedic. — Sincere mulțumiri.

Balul costumat din Alba-Iulia aranjat, după cum am anunțat, de damele române din acest oraș, se va ține în sala Redutei orașenești, în 2 Martie n. Prețul de intrare de persoană 4, de familie 10 cor.

Pentru dame costumul național e obligator. Venitul curat se va da, în părți egale, „Fondului ziaristilor români” și corului local.

Pentru asigurarea răsufitei balului damele din Alba-Iulia au adresat următorul apel damelor din localitățile din jur și din alte părți de unde se credea că portul nostru poate să strălucească la acest bal:

P. T. doamnă,

Deodată cu invitarea alăturată, — și pe care cu drag o trimitem tuturor familiilor fruntașe românești, din jurul vechiului și istoricului Bălgrad, — ne luăm voie a vă mai adresa și acest mic apel, prin care voim a grăi la inima fiecărei surori românce, ca: să nu întrelase la nici un caz, de a urma invitării noastre pornite și făcute din convingerea că: e sosit timpul de a ridica manifestațiunile vieții noastre sociale, din acest centru, la gradul și nivelul, ce de sigur ne compete, după numărul și starea culturală a fruntașilor noștri din loc și jur. Dar pentruca această manifestație să aibă un caracter românesc mai pregnant — vă rugăm, — ca întru cât numai vă este posibil, să vă prezentați în fermecătorul nostru port național, căutat din oricare ținut aveți plăcerea.

În firma speranță, că simțind cele ce vă rugăm, veți considera, dupăcum se cuvine, și scopul nobil, pentru care e destinat venitul curat al balului, — rămânem cu dragoste de surori: Damele din Alba-Iulia.

Logodnă. D. Nicolae Lazar absolvent de teologie s'a logodit cu dsoara Octavia Corpa de din Zlatna. Cu acest prilej logodnicii au dăruit pentru fondul ziaristilor români din Ungaria 20 coroane. Felicitările și mulțumirile noastre.

Promoție. D. Nicolae Căliman originar din Cornățel, (com. Sibiu), viceprezidentul comitetului jubilar al societății „Petru Maior”, a fost azi promovat de doctor în medicină la universitatea din Budapesta. Sincere felicitări!

O distincție binemeritată. Ni se scrie: *În vederea meritelor vădite pe cari și-le-a câștigat părintele Maximilian Recean, preot gr. cat. n. Vaida-Recea (Tara Oltului) pe terenul bisericesc-scolar și mai ales în timpul cât a condus agendele de vicar toraneu substituit în Făgăraș, — Consistorul arhidiecezan din Blaj l'a distins cu titlul de protopop onorar decorându-l cu briu roșu. Ne bucură această binemeritată distincție ne cu atât mai vărtos, cu cât, îl știm pe părintele Maximilian Recean, ca pe unul dintre cei mai credincioși și mai activi stegari ai partidului nostru național din comitatul Făgăraș.*

A murit o soră a Papei. (Dela coresp. nostru). Roma, 30 Ian. 1913. — Ieri, Marți, la orele 12 și un sfert, a murit la Roma cea mai mare dintre cele trei surori ale Papei, Rosa.

Era de multă vreme bolnavă de arterioscleroză, și acum 25 de zile, a fost lovită de un atac de paralizie, care, încetul cu încetul i-a consumat toată energia vitală a organismului și i-a adus desnodământul fatal în al 67-lea an al vieții.

Rosa Sarto locuia împreună cu alte două surori ale sale Ana și Maria, și cu o nepoată Gilda într-o locuință modestă lângă Vatican, în piața Rustiecci. Toate trei surorile nu s'au măritat niciodată, duceau o viață extrem de modestă, fără nici o legătură cu lumea, cu care, situația înaltă a fratelui lor, Papa Pius X, ar fi putut să le dea o situație splendidă și demnă de invidiat.

Familia Sarto este originară din Riese, un mic sat din provincia Venezia. Părinții Papei, au avut un mic birt în acel sat.

Șapte copii au fost în această familie, și cu moartea Rosel au rămas următorii, în afară de Giuseppe Sarto, actualul Papă:

Angelo Sarto, un foarte modest slujbaş (perceptor) în satul Grazie, la 8 kilometri de Mantova. Acesta până a vârsta de 20 de ani a fost tâmplar; pe urmă a intrat în armată și după ce și-a sfârșit serviciul militar s'a însurat. Azi, Angelo Sarto are o leafă de lire 2.50 pe zi... Anul acesta, Angelo Sarto a cerut — în urma serviciilor ce de atâția ani le face statului — o gratificație, și statul

italian s'a grăbit să-i dăruiască suma de... 175 de lire!...

Teresa Sarto este sora Papei rămasă acum cea mai mare. Are 62 de ani, măritată, este o femeie simplă, care nu știe nici să citească. Într-o zi, răspunse unuia care se mira că dânsa este analfabetă: „Ce vrei? Mama noastră s'a ocupat numai de educația lui Bepi” (actualul Papă).

Maria Sarto, de 60 de ani, nu s'a măritat niciodată.

Antonia Sarto, văduvă, care are o fată măritată.

Lucia Sarto, măritată cu sacrestanul Boschini;

Ana, în etate de 54 de ani, nemăritată, și care împreună cu Maria și cu defuncta Rosa, trăiau la Roma.

În afară de aceste rude, Papa mai are o mulțime de nepoți și strănepoți, cari duc o modestă viață de lucrători și de mici slujbași și lucru curios, cu toate că Giuseppe a ajuns Papă și capul suprem al catolicismului din lumea întreagă, totuși familia aceasta așa de numeroasă, nu trăiește și nici nu cere nimic Papei.

Cu toate că Papa era pregătit de desnodământul fatal al boalei surorii sale, totuși, când i s'a comunicat trista veste, a fost copleșit de o mare durere și s'a dus în capela s'a privată și cu glas tremurat de emoție și de durere, s'a rugat îndelung pentru sufletul defunctei.

Înmormântarea se va face cum se cuvine sorei Papei, în forma cea mai strictă religioasă.

Papa ar fi dorit ca să vadă pe scumpa lui moartă, înainte de a se duce în locul de veci, dar protocolul impus de politica actuală a Vaticanului oprește pe Papă să iasă din Vatican. Se vorbea de a transporta corpul în bazilica sf. Petru, unde Papa și se scoboare și cu ușile închise, să dea ultima sărutare celei ce s'a dus; dar în bazilică, nu poate să intre decât corpul unui Papă mort, astfel că, supunându-se regulilor cari fac pe Papă sclavul unor obiceiuri de protocol, fratele, pe care soafta l'a făcut capul catolicismului, nu poate să vază pentru cea din urmă oră pe sora sa moartă.

I. T. Allan.

Ajutați cultura românească din Milova. Sătenii din Milova neputându-și susține unicul așezământ cultural al satului: *școala confesională*, fiind mare sărăcie în sat. În 1907 școala confesională a fost sistată. Iar în 1912 statul s'a îngrijit ca să nu lipsească *școala de stat* în Milova. Firește Milovenii n'au putut opune nici o rezistență neavând în decurs de trei ani nici preot (1908—11), ci numai administrator care vedea biserica tot a doua Duminecă și pentru scurt timp. Dl preot actual din Milova, dl *Dimitrie Găneș* cu o stăruință nepregetată voințe să paralizaze efectele dezastruoase ale cultului unguerești din școala de stat. Dsa deocamdată a înființat o „Societate de lectură” abonând dsa 3 foi pe cheltufală proprie pe cari le pune la îndemâna cetitorilor săteni, precum și peste 30 de cărți de folos — astfel dsa pune pe încetul bază unei *biblioteci sătești* și, în acest nobil scop roagă sprijinul publicului românesc să-i dea mână de ajutor fie prin daruri bănești, fie prin cărți, iar onoratele direcțiuni ale foilor să binevoiască a trimite câte un exemplar pe seama acestei biblioteci. — Munca dlui Găneș trebuie cu atât mai mult apreciată și încurajată cu cât dsa se trudește să inițieze în toate afacerile obștești și culturale pe săteni și deja pe seama „Asociațiunii” a înscris 15 membri miloveni. — Milova, p. u. Maria-Radna, com. Aradului.

Un român sărac. Din Petromani ne scrie un Român năcăjit, că blăstămatul potop din toamnă i-a înecat ogoarele și că nu e chip să se scurgă grozava apă, așa că familia sa numărând ajunsă în cea mai strigătoare mizerie nu are nici o nădejdie să-și apere existența. Glasul Românului sărac se adresează inimilor nobile și bune pentru ajutor. Ajutoarele să se trimită sau Românului năcăjit direct: *Alexa Iovășcu*, Petroman, p. u. Csák, sau prin oficiul primăriei. Rugăm pe binefăcători să dea ascultare acestui glas dureros.

† **Alexandru Roșu**, Miercuri, la 12 Februarie, a încetat din viață în Bistrița un zelos român, fotografatul Alexandru Roșu. Își învățase arta la maestrul fotografi din regat după ce și-a observat o dexteritate uimitoare în desenul. Atelierul său fotografic era un adevărat muzeu: fotografiile de case vechi românești, de splendide porturi naționale, portrete de grupuri de țărani încarcerati prin Seghedin și Vaț. Nu l'a trecut manifestație mare românească la care să nu fi lut parte cu aparatul său, momente de sărbătoare și de durere ale neamului nu le lăsa să se piardă, ci le trecea prin aparatul său, prin

care a trecut și casa din Turda demolată a memorandistului Rațiu.

A avut o frumoasă și pompoasă înmormântare între facile ținute de 8 membri ai senatului bisericesc din Bistrița, fiind membru al acestui senat. I s'au recunoscut meritele în cuvântarea protop. G. Stanciu. Bătrânul decedat fiind un aprig sprijinitor al societăților românești a fost petrecut la groapă oficial de două reuniuni și neoficial de multime de fruntași și țărani, cari i-au dat ultima cinste.

Fie-i memoria veșnică!

x De voiți un bun medicament de casă contra reumei, durerilor de dinți etc. și un bun desinfectant al pielei (după ras, contra mătretel) întrebuințați spiritul de vin „Optimus” preparat de farmacistul Mr. Lt. Virgil Albescu Gurahont (Honczto). Depozite: Arad, farmacia Földes; Brad, Cutean; Timișoara, Luty I. și Friker P. Gyárváros; Criștior, Matca; Deva, Balog; Bolta, Ballass și Eisler etc. etc.

x **Schimbare de local.** Aduc la cunoștința on public, că prăvălia mea din bulev. Andrássy nr. 15 am mutat-o în acelaș bulevard nr. 16, unde on public va găsi un asortiment mult mai bogat de tot felul de articli. Mare asortiment de reticule pentru femei, pielării și alte cadouri de Crăciun.

Cu stimă: **Hegedüs Gyula**, prăvălie de perli, articlii de toaletă, parfumuri, articlii pentru barbieri și întreprindere pentru împrumutare de mașini absorbitoare de praaf. Telefon 506 Arad, bulevardul Andrássy nr. 15. He. 608

Bibliografie.

Am primit la redacție:

Dr. Nicolae Brânzău: Pocății, cuvântări bisericești asupra așa numiților pocății (advențiști, nazarineni). Folosul cărții acesteia, scrisă în temelul documentelor istorice și credințelor bisericești creștine, în împrejurările de azi când nazarenismul se încuibă, pe zi ce trece, în sate, e evident și o recomandăm cu căldură publicului românesc.

Petru Popa, paroh: *Istoria blice din Testamentul vechiu și nou pentru elevii gr. or. români dela școlale populare, clasele II, III, IV.*

G. T. Viculescu-Varone: Printre străini, un mănunchiu de gânduri și impresii. București, str. Smârdan 4, preț 1 leu.

POȘTA REDACTIEI.

Dlul O. N. Sibiu. Va urma în numerele viitoare.
Dlul A. M. Săcărimb. E mai bine să nu revenim.
Dlul T. Ș. Viena. Adresați-vă la Brașov dlui profesor Aurel Ciortea și T. L. Blaga, autorii unei cărți foarte erudite de *fizică experimentală*. Prețul cărții, două volume, e 9 ori 10 cor.
Dlul L. M. Suceava. Adresați-vă dlui Dr. Ilie Dăianu la Cluj.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Iuliu Grama, Chihariul de sus. Abonamentul de 28 cor. 40 fil. l'am primit în 18 Ian. a. c.
Liviu Șelmerean, Vinerea. Abonamentul de 5 cor. l'am primit în 3 Februarie n. a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Mulțămită publică.

Mulțumim sincer tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoștințelor, cari din incidentul trecerii din viață a prea iubit-i soții, fice și surori *Mărioara Neamțu n. Popescu* — au binevoit personal, sau în scris să ne împărtășească de condolențe.

George Neamțu, ca soț; Văd. Porfirie Popescu și familia. Po 896—1

AVIZ.

Nou medic român în Buziaș. D-nul Dr. DIMITRIE BORCA face cunoscut, că s'a așezat în Buziaș ca medic la „Krankenkassa” și și-a început praxa medicală, ca operator și specialist în morburile f. mești, — asupra cărei împrejurări atragem atențiunea Românilor din partea locului. (Bo 760)

ANUNȚ.

Se caută un vier cu școală pentru una vid de 10 Hectare pentru România județul Prahovia Vierul de preferat familist să adreseze oferte la adm. ziarului. Di 729

Ba 116 - 280)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”

TELEFON: 33.

FOND. ÎN A. 1899.

Barabás Gergely

sculptor

și întreprinzător de lucrări de beton.

MURĂȘ-OȘORHEIU (MAROS-VÁSÁRHELY)
Strada Régibárom numărul 34.

Execută: ornamente de ghips, de ciment de teracotă în culori, de maiolică și piatră artificială pentru clădiri; pereți, despărțitori, și tavane de table de ghips și după sistemul Rabitz; înali case moderne de ciment-beton, tablete de granit și mozaic pentru terase.

Produse excelente artistice colorate. Dolomito înaltă admirabilă de fayence. Trepte, alatri mormăntale, garduri și plite lucrări de beton și pietri artificiale — M gaz n permanent de tablete Rabitz de ghips pentru pereți, și tablete de ciment și mozaic. (Ba 826-30)

D. CEPENARIU

croitor pentru domni

Bistrița str. Lemnelor 41.

Magazin permanent de specialități de materii veritabile engleze, cari satisfac și gusturile celor mai moderne.

Haine și pardesii

pentru domn după croiul cel
:: mai nou ::

Ca 193-30

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot că-
păta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis.

Correspondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

ILIE BURĂlăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Ba 110-60)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual

MAȘINI
pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi
de ciment, presă pen-
tru table de ciment
și aranjează fabrici
complecte din ciment

Hazai fémlomez és cze-
mentgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Reiter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

(Ha 146-126)

In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicel și a sligovituului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamel. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez

Sava T. Kojdić,

K 849 mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Folosește Doamnă**„Crema Margit” a lui Földes**
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

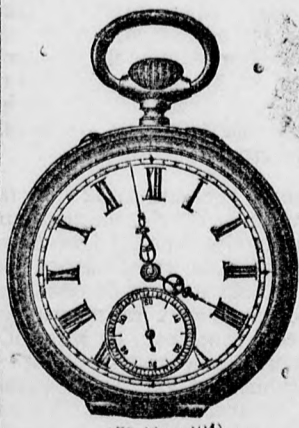
Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225-100)

A R A D.

(Ba 121-104)

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

Brauswetter János

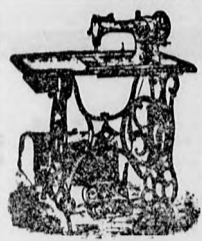
orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
în ziarul „Românul” (adece scriu că a cetit anunțul în „Românul”). Corres-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

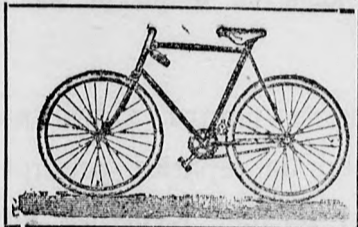
1 cutie (și ea 100)
 cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și
 plicuri cu căptușală de hârtie satinată
3 coroană
 De vânzare la librăria și pepetăria
PICHLER SĂNDOR
 ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

Atelier mecanic și electrotehnic.
Beregszászy Antal Z.
 Vârșej-Versecz str. Deak Ferenc nr. 10.
 viz-à-viz de biserică românească

Execută tofelul de lucrări
 în bransa aceasta și anume
 mașini de cusut, biciclete,
 gramofone, aparate pen-
 tru cinematografe, apa-
 rate fotografice, instru-
 mente speciale și brevete,
 precum și introducerea
 curentului electric și
 rețea telefonică, — cu
 prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

B. 375-30

Viță americană altoită

precum și viță
 americană
 pentru altoit,
 cu și fără ră-
 dăcini, în dife-
 rite varietăți.
 furnizează re-
 numita și de
 mulți ani recu-
 noscută ca cea mai de încredere pepinieră.

Serviciu conștiințios. :: Soluri garantate.

FR. CASPARI

(Nagyküküllő vm.) Medias. — Medgyes.
 :: Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. ::

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mul-
 tumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte
 de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în
 scris sau verbal dela d-ii p-riști cari mi-au trimis
 acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta în-
 credere ce o pot avea în firma de mai sus. He 867

In atențiunea publicului din localitate și provincie.

Varga György

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagy-árad), str. Hid nr. 19.

În marele său magazin se pro-
 gătește cele mai frumoase —

cuptoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pen-
 tru localitate cât și pentru
 provincie.

Reparările se execută cu pro-
 țuri moderate.

Va 829-52

Kratochvill Ágoston turnătorie de lucrări de
 artă și firmo. ::
 BUDAPESTA, VII., Cserhá-t-u. nr. 28.

(ca 148-30)

Tabele de firmă vărsate din bronz și zinc pentru
 oficii, medici, avocați,
 ingineri, arhitecți, execuți frumoși și moderni. Cea mai
 mare fabrică în bransa aceasta în Ungaria.

Cereți și
 răspândiți
 „ROMÂNUL” și
 „POPORUL ROMÂN”
 pretutindeni!

Schmidt János
 Institut pentru ridicarea altarelor în
 — Budapesta, Köbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și
 întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform
 pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile.
 Se recomandă ca specialist, de München la renovarea alta-
 relor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și
 primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
 Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.
 (St 100-60)

THE VERA
 American Shoe
 Cele mai perfecte
 Cele mai comode
 și mai durabile
 ghete americane

din timpul
 modern pen-
 tru dame,
 domni și
 copii se află
 numai în
 asortimentul
 prăvăliei de
 ghete, pălării și articlii
 de modă pentru băr-
 bați alui

Made by
 Rice & Hutchins
 Boston, Mass. U. S. A.

BUCHSBAUM és T-sa
ARAD. Telefon 442.
 Cereți prospect! (Bz 288)

ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAȚ
A LUI

CI 185-99

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Máttyás király-tér nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Máttyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în preturi.

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

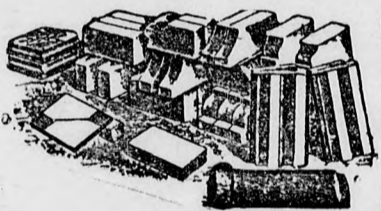
Te 847-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrassy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

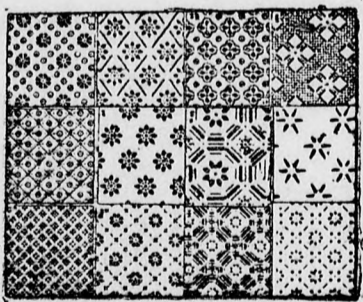
(Bo 423-)

Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Execută: padințări de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cheramit și — mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziane și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate; serviciu prompt.

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinsc pentru via și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurile se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosperă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liberată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuințoși la jos semnata administrație fiind asigurată că vor fi serviti constanțos, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“

(A 539)

Bobalna (u. p. Szászváros).

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie

— — — pentru ferestre — —

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri lucrate cu mână. — Tipar de lux și atelier de desen.

KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgani).

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storari, vitraje.

Bomfemme — — — — — de la 10 cor. în sus.

Vitraje — — — — — „ 1 „ „ „

Perdele de pânză — — — — — „ 18 „ „ „

Totfelul de fugare începute, terminate, brodate și desenate, millieuri, perine.

::: velințe acoperitoare pentru pianuri, cimbale și scaune cu leagăn. :::

::: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. :::

(Bo 143-30)

„Vulkán” lanț pentru fântâni!

recunoscut ca cel mai excelent dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

MI 1827-60

O nouă întreprindere. O nouă întreprindere.

Aduc la cunoștința on. public, că la stabilimentul dlui Maxim I. Vulcu, str. Fábian László nr. 5b., am deschis o prăvălie pentru vânzare de lemne pentru foc cu mașini, frez și mașina de crepat, cu putere electrică, unde se călătă în permanentă lemne crepate pentru foc, calitate excelentă. Oferim lemne de fag, cer, ulm, crepate și ro unde, atât cu stânginul, cât și crepate, transportate acasă și clădite în pivniță. Serviciu prompt și conștient; Rugând spriginul al on. public,

suntem cu distincă stimă:

Folkmann și Lassner.

Ro. 572-13

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai sear și cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fiere) a lui SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 250 fl., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fiere „LAXA” va fi permanentă dacă deodată cu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac a lui SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fleri. Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

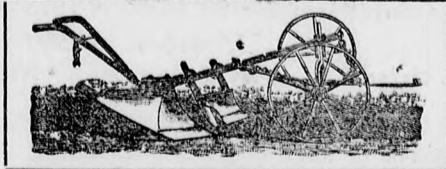
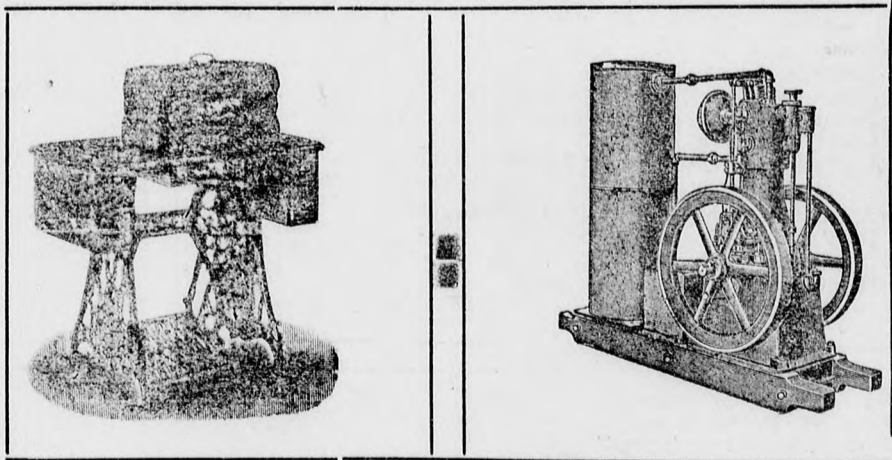
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábian László n-rul 5-6. Telefon 408

Atrag atențiunea on. publice asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

viie

ară cu și vânzare la proprietar e

ronesperă,

urle sunt

toată în- rație fiind

de vite on nenelor vii. bit, de vită.

lina”

și

nzi).

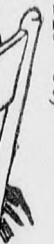
Z

16.

909.

▲▲▲

(No 145-30)

ne.

::

::

„JULIA”

instituit de credit și economii societate pe acțiuni în Alba-Iulia Gyulafehérvárt.

CONVOCARE

la a XXI-a adunare generală ordinară,

a institutului de credit și economii „Julia” societate de acțiuni.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Julia” societate pe acțiuni în Alba-Iulia prin aceasta se invită în sensul statutelor §. 14 și următorii la a XXI-a adunare generală ordinară care se va ține în 17 Martie eventual în 31 Martie 1913 st. n. înainte de amiază la 9 oare în localul institutului.

OBIECTELE SUNT URMĂTOARELE:

1. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor în anul de gestiune 1912.
2. Bilanțul anului 1912.
3. Raportul comisiunii de supraveghiere asupra bilanțului și darea absolutului

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunarea în persoană ori prin plenipotențiati sunt rugați ași depune la cassa societății actiunile și eventual documentul de plenipotență până în 15 Martie 1913 st. n. 5 ore după amiază.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cu 6 luni mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și cari și-au depus actiunile până la 15 Martie 1913 st. n. 5 ore după amiază la cassa institutului. Totodată se aduce la cunoștința acționarilor, ca cu 8 zile înainte de adunarea generală în localul institutului și în orele de oficiu se poate vedea bilanțul anului 1912 și raportul direcțiunii.

Alba-Iulia, la 23 Ianuarie 1913.

4. Împărțirea venitului curat, fixarea dividendei pe anul 1912 și fixarea marcelor de prezență pe anul 1913.
5. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
6. Alegerea a 1 membru în comisiunea de supraveghiere.
7. Urcarea capitalului social prin o nouă emisiune de acțiuni.

DIRECȚIUNEA

institutului de credit și economii „Julia”
societate pe acțiuni.

Contul Bilanțului — Mérleg számla

la 31 Decembre 1912 — 1912 december hó 31-én

Active—Vagyon

Pasive—Teher

	Cor.	fil.	Cor.	fil.		Cor.	fil.	Cor.	fil.
Cassa — Pénztár			22862	99	Capital societar — Társasági alaptőke			100000	—
Cambii — Váltók			938764	—	Fondul de rezervă — Tartalék alap			114974	26
Imprumuturi hipot. — Jelzálog kölcsönök			288694	—	Fondul separat de asigurare — Különböző zótási alap			23578	53
Oblig. cu cavenți — Kötvény kölcsönök			1648	—	Fondul de penziune — Nyugdíj alap			56065	36
Casa institutului și alte realități — Intézet i ház és más ingatlanok			47810	62	Fondul cultural — Közművelődési alap			6818	09
Acțiuni — Részvények			7300	—	Fondul de zidire — Építési alap			100	—
Mobiliar după amortizare — Felszerelés a törlesztés után			875	26	Depozite spre fructificare — Betétek			843376	19
Poziții transitoare — Átmeneti tételek			14309	28	Reescompt — Visszleszámítás			110139	—
					Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék			144	—
					Interese transitoare — Átmeneti kamatok			27032	72
					Diverse conturi creditoare — Különböző hitelmező számlák			14485	73
					Profit transp. de pe a. 1911 — áthozat 1911 évről K 2000—				
					Profit net de pe a. 1912 — Tiszta nyeresemény 1912. évre K 23550-27			25550	27
								1322264	15

Spese—Kiadás

Contul de Profit și Perderi — Nyeresemény és veszteség számla

Venite—Revételek

	Cor.	fil.	Cor.	fil.		Cor.	fil.	Cor.	fil.
Interese — Kamatok :					Interese — Kamatok :				
Pentru dep. spre fructificare — Betétek után	43937	96			D. la cambii escomp. — Leszámított váltóktól	86335	37		
„ fondul de penz. — Nyugdíj alap után	2961	55			D. la imprum. hipot. — Jelzálog kölcsönöktől	21135	48		
„ reescompt — Visszleszámítás után	7850	52	54750	03	Dela oblig. cu cav. — Kötvény kölcsönöktől	163	56		
Contribuții — Adók :					Dela depuneri proprii — Saját betétektől	31	—		
Directă și comunală — Egyenes és községi	10064	81			Dela acțiuni — Részvényektől	82	80	107748	21
10% dare de interese de depozite — 10% adó a betéti kamatok után	4393	79	14458	59	Chiria casei institutului și arândarea realităților — Intézeti házbér és az ingatlanok hasznobére			2700	—
Spese — Költségek :					Venit transpus de pe anul 1911 — Nyeresemény áthozat 1911. évről			2000	—
Salare — Fizetések	10964	—							
Marce te prezență — Jelenlét jegyek	974	—							
Adaus de scumpere — Drágasági potlék	1631	76							
Chirie — Házbér	700	—							
Imprimite, registre, porto și diverse — Nyomatvány, könyv, postabér és különbözők	3342	31	17592	06					
Amort din mob. — Törlesztés a felszerelésből				97					
Profit transp. de pe anul 1911 — áthozat 1911 évről K 2000—									
Profit net de pe a. 1912 — Tiszta nyeresemény 1912. évre K 23550-27				25550					27
								112448	21

I. Fulca m. p.
director-executiv — vezérigazgató.

V. Velican m. p.
prim contabil — főkönyvelő.

Din ședința direcțiunii din 23 Ianuarie 1913. — Az igazgatóságnak 1913. január hó 23. tartott üéséből.

Membrii direcțiunii — Igazgatósági tagok.

N. Florescu m. p. I. Cirlea m. p. St. Crișar m. p. Nio. David m. p. T. Lobonțiu m. p. Ioan Teculescu m. p. V. Vlad m. p.
președinte-elnök.

S'au revăzut și s'au aflat în consonanță cu cărțile duse în deplină ordine — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtatott.

Alba-Iulia, la 25 Ianuarie 1913. — Gyulafehérvár, 1913. január hó 25-én.

MEMBRII COMISIUNEI DE SUPRAVEGHIARE — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK :

Const. de Colbazi m. p. Doroteu Cinbulea m. p. Florean Eusan m. p. Aurel Cirlea m. p. Nicolae Cadó m. p.
președinte-elnök.